

kritika

Zglajeni potrošniški pasijon

Matjaž Zupančič: Shocking Shopping. Gledališka predstava. Režija **Matjaž Zupančič**, Slovensko ljudsko gledališče Celje.

Nika Leskovšek

Odprije gledališke sezone SLG Celje z lanskoletno Grumovo nagrajenko Shocking Shopping nedvomno aktualistično in neposredno dregne v drobovje megalomanskih družbenih korporativov. Povabilo v zakulisje trgovinskega megacentra, postavljenega kot vabljivi arhitekturni čudež, ki nenehno spreminja barve in deluje kot nagrada, ujame prostovoljno izbiro povprečnega potrošnika, Jožefa Kotnika, v past brezizhodne čakalnice današnje družbe spektakla in nadzora.

Novodobni Zupančičev pasijon obravnava brez krivde krivega slehernika (igra ga **Renato Jenček**), ki dramaturško razpotegnjeno trpi svoj proces kot simptom hiperkonzumentstva, dokler se zbegano ne iztroši v identitetnem kolapsu. Teoretsko vsestransko podkrepnjeno, a kljub temu tekoče in dramatično besedilo promicljivo analizira sodobni pulz na primeru Jožefa K., ki nemo pritrjuje obstoječemu stanju in pasivno sledi navodilom še nevidene avtoritete; Zupančič ga spretno izrablja tudi za neusmiljeno in konsekvantno utrjeno paralelo sodobnosti z nečloveškimi medvojnimi grozotami (lekcija eksperimenta Stanleyja

Milgrama o »poslušnosti avtoriteti« kot nevarna receptura za proizvodnjo »banalnosti zla« Hannah Arendt).

Zupančič se poslužuje zvestobe lastnemu stilu »absurda v fris«, kombinacije fizičnih spopadov, predvsem pa komičnih preobratov ob ekstaktnem uvidu v absurdno delovanje ideoloških in represivnih aparatov, medtem ko se pod tehnokratskim korporativom kopicijo trupla. Pri tveganim prikazu nasilnih obračunov nejevernega gledalca brez težav kupi z estetsko skoreografiranimi borilnimi veččinami **Sebastijana Stariča** (na primer, **Damjan M. Trbovc** je kot odzivno gumijasto truplo).

Predstava vseskozi meji na smrtno zaresno poantirano komedijo, tudi v poslednjem samožrtvovalnem aktu Josefa Kotnika, ko se teatralno opljusne s curkom krvave barve. Zanj je zlasti usoden romantični scenarij, ko se mišice varnostnega sistema (**Tarek Rashid**) zvežejo s seksapilno administracijo (**Barbara Medvešek**).

Čeprav se **Matjaž Zupančič**, dramatik in režiser v isti osebi, drži dramske predloge po duhu in črki, ne ubeži značilnemu semantičnemu razcepu med gledališko predstavo in njeno tekstualno osnovo. Predloga režiji v potovanju do višjih funkcionarjev pri odrski konkretizaciji celo nastavi nekaj potencialnih kavljev.

Med tehtanjem prostorske in pomenske razprtosti ter situacijske dinamike predstava deluje po neobčutljivi logiki korporacij: miselne izpeljave absurdnosti v hierarhiji sistema so ji pomembnejše od naključno zasadenih posameznikov. Modus igre je tako nastavljen na abstrahiranost, komunikacija pa je plasirana površinsko – v stilu (anti)propagandnega plakata. Za ceno sodobnega tonusa blazirane generičnosti predstava mestoma (zvočno) uduši notranjo komiko prepoznavnih situacij ujetega malega človeka in skupaj z njim pade v scenografsko past (ne)varne svobode kadilske kletke.

V aktualni, a predvsem racionalno premišljeni predstavi o profanosti brezizhodnega sistema ponujata gledališki užitek zlasti dve skoncentrirano oblikovani vlogi: skrbno in gladko zalizani predsednik **Vojka Bešaka**, v govoru polikano sterilen, med kratkotrajnim in redkim vedrenjem na družbenem (po)dnu nevarno izziva praznoverje, ko si fobično izmikavo noče zamazati rok; podpredsednik (**Andrej Murenc**) pa kot operativec poganja Sistem z železno roko – s fašistoidno militantnimi potezami (nacističnih emblemov ne manjka) ta povzpetniški človek čistk brez moralnih rezerv fanatično briše zadnje sledove realnosti z blestečim nasmeškom.